

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 320/2025-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Drobnu, LL.M., Kozia 29, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/67/2022 a postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 16/Co/98/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi všeobecných súdov v konaniach označených v záhlaví. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 3 000 eur od okresného súdu, sume 2 000 eur od krajského súdu a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ (žalobca) sa návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným okresnému súdu 6. apríla 2022 domáhal proti žalovanej zaplatenia sumy 198,40 eur z titulu náhrady škody za náklady na cestovné pri nezrealizovanom styku s maloletým synom, náklady na poštovné pri podávaní návrhov na súd na výkon rozhodnutia, ktorým bol upravený styk s maloletým, a náhrady trov konania.

3. Vo veci bol 13. júla 2022 vydaný platobný rozkaz (sp. zn. 26Up/354/2022), proti ktorému podala žalovaná odpor. Konanie je okresným súdom ďalej vedené pod sp. zn. 7C/67/2022.
4. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 5. decembra 2022 námietku zaujatosti proti vo veci konajúcej sudkyňi, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením zo 14. decembra 2022 (sp. zn. 13NcC/17/2022) tak, že sudkyňu z napadnutého konania nevyhlásil.
5. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 15. júna 2023. Okresný súd následne rozsudkom z 26. júna 2023 žalovanú zaviazal povinnosťou uhradiť sťažovateľovi škodu vo výške 79,58 eur (výrok I), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II) a sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 19,78 % (výrok III).
6. Na základe odvolania podaného oboma sporovými stranami bol spis 27. októbra 2023 doručený krajskému súdu, ktorý rozsudkom z 30. mája 2024 (sp. zn. 16Co/98/2023) rozsudok okresného súdu potvrdil v časti výroku II, ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti v rozsahu 39,25 eur zamietnutá (výrok I), a v časti, v ktorej bola vo výroku I žalovanej uložená povinnosť zaplatiť 79,58 eur; vo výroku II, ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti v rozsahu 79,57 eur zamietnutá, a vo výroku III, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil v časti týkajúcej sa sumy 159,15 eur, a to nákladov na cestovné pri nerealizovanom styku sťažovateľa (otca) s maloletým. Okresný súd v tomto rozsahu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia paušálneho vzniku škody na základe totožných skutkových okolností a totožného skutkového a právneho záveru o vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá vznikala samostatne vo vzťahu ku každému nerealizovanému styku otca s maloletým dieťaťom zvlášť, nevykonával navrhované dôkazy, a to v takom rozsahu, že doplnenie dokazovania odvolacím súdom nebolo účelné.
7. Po vrátení veci z odvolacieho súdu okresný súd uznesením z 23. septembra 2024 napadnuté konanie prerušil do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o dovolaní podanom proti rozhodnutiu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 37Em/3/2017. V konaní o návrhu na výkon rozhodnutia sa rozhodovalo, či došlo k porušeniu povinnosti uloženej rozhodnutím súdu, a ak k porušeniu došlo, či to bolo z objektívnych príčin, teda o otázke, ktorá mala význam aj pre rozhodnutie súdu v napadnutom konaní, preto okresný súd vyhodnotil, že napadnuté konanie je potrebné prerušiť.
8. Sťažovateľ napadol uznesenie o prerušení konania odvolaním a krajský súd toto uznesenie potvrdil uznesením z 18. decembra 2024 (sp. zn. 16Co/90/2024).
9. Uznesením z 13. februára 2025 okresný súd rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní, keďže dôvod jeho prerušenia odpadol.
10. Na pojednávaní uskutočnenom 22. mája 2025 rozhodol okresný súd rozsudkom, ktorým žalobu zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Podstatou argumentácie sťažovateľa vo vzťahu k okresnému súdu aj ku krajskému súdu je tvrdenie, že napadnuté konanie napriek jeho právnej a faktickej nenáročnosti a jednoduchosti nie je právoplatné ukončené, pričom od podania žaloby uplynuli viac ako 3 roky.

12. Sťažovateľ adresoval predsedovi okresného súdu dve sťažnosti na prietahy v napadnutom konaní (9. apríla 2025 a 8. septembra 2024), avšak sťažnosti sa minuli svojmu účinku a súdne konanie vo veci sťažovateľa nie je aktuálne ukončené.

13. Okresný súd bude musieť ešte rozhodovať o výške náhrady trov konania, čo je dvojjložkové konanie, v ktorom v prvom stupni bude rozhodovať vyšší súdny úradník a následne prípadne aj sudca, a tak stav právnej neistoty sťažovateľa stále trvá.

14. Predmetom napadnutého konania je náhrada škody, pričom v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu predstavujú tieto konania prioritné konania, v ktorých treba postupovať rýchlejšie a efektívnejšie. Uvedené platí aj vo vzťahu ku krajskému súdu, ktorý mal konať rýchlejšie a vo veci rozhodnúť promptnejším spôsobom. Vec sťažovateľa je po právnej a faktickej stránke nenáročná. Sťažovateľ nespôsobil žiadne prietahy, na všetky vyjadrenia reagoval v lehote a svojimi podaniami urgoval konajúci súd.

15. Ak by okresný súd rozhodol zákonným a riadnym spôsobom, nebolo by zo strany odvolacieho súdu potrebné rozhodnúť kasačným rozhodnutím a vec vrátiť na doplnenie dokazovania. Sťažovateľ vyčíta okresnému súdu aj prerušenie konania, ktoré trvalo viac ako 4 mesiace, nebolo potrebné a po odpadnutí dôvodu prerušenia rozhodol okresný súd o pokračovaní v konaní až po dvoch mesiacoch od odpadnutia prekážky.

16. Odvolací súd podľa sťažovateľa mal rozhodnúť o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie rýchlejšie (viac ako 7 mesiacov) vzhľadom na prioritný charakter konania a aj jeho rozhodovanie o odvolaní proti uzneseniu o prerušení konania trvalo neprimerané dlhú dobu (takmer 3 mesiace), pričom neposudzoval meritórne otázky, ale len zákonné podmienky na prerušenie konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označených práv prietahovým postupom okresného súdu, ako aj krajského súdu (odvolacieho súdu) v napadnutom konaní.

18. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“, ktoré je zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

19. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (II. ÚS 32/02, obdobne rozsudok ESLP zo 16. 12. 2003 vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 58172/00).

20. Predmetom konania v posudzovanej veci je náhrada škody (198,40 eur) za náklady na cestovné pri nezrealizovanom styku s maloletým synom, náklady na poštovné pri podávaní návrhov na súd na výkon rozhodnutia a náhrada trov konania. Vec sťažovateľa patrí medzi bežnú agendu súdov. Nejde o zjavne privilegovaný typ konania, ako je napríklad úprava práv a povinností k maloletým, veci týkajúce sa osobnej slobody.

21. Čo sa týka správania sťažovateľa, je zrejmé, že aktívne využíval všetky právne prostriedky na uplatnenie svojich práv, čo nesporne prispelo k dĺžke konania. Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovateľ ako strana sporu má nesporne právo na procesné úkony, ktoré v napadnutom konaní urobil (námietka zaujatosti, odvolania), na druhej strane však poukazuje na to, že za predĺženie konania v dôsledku uplatnenia procesných práv sporových strán nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci.

22. Zo samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od podania žaloby, resp. návrhu na vydanie platobného rozkazu uplynuli 4 roky a necelé 3 mesiace. Vo veci sťažovateľa bol po troch mesiacoch od doručenia žaloby (návrhu) vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podala žalovaná odpor. Následne (do roka od podania žaloby) okresný súd rozhodol rozsudkom z 26. júna 2023, ktorý odvolací súd v časti potvrdil, v dôsledku čoho bola právna neistota sťažovateľa čiastočne odstránená (body 5 a 6 tohto uznesenia). Po vrátení veci okresný súd napadnuté konanie prerušil, čo odobril aj odvolací súd. Do dvoch mesiacov od odpadnutia prekážky, pre ktorú bolo konanie prerušené, okresný súd pokračoval v konaní a v rámci ďalších troch mesiacov uskutočnil pojednávanie a následne aj rozhodol rozsudkom v časti zrušenej odvolacím súdom (žalobu zamietol), aj keď ešte neprávoplatne (vec je podľa zistení ústavného súdu vo fáze doručovania rozsudku).

23. Sťažovateľ namieta postup okresného súdu, keď rozhodol rozsudkom, ktorý bol následne čiastočne odvolacím súdom zrušený, a taktiež keď rozhodol o prerušení konania, a vyčíta mu v tomto smere neefektívnosť. Postup okresného súdu v oboch prípadoch potvrdil odvolací súd, v prípade rozsudku ho potvrdil v časti, pričom dôvodom jeho čiastočného zrušenia nebol procesný exces zo strany súdu prvej inštancie, ale nesprávne právne posúdenie veci. Uvedené postupy okresného súdu ústavný súd nemôže hodnotiť ako neefektívne.

24. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu konanie bez zbytočných prieťahov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95), pričom nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý je potrebné vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne.

25. Momentálna dĺžka trvania napadnutého konania (v ktorom bolo neprávoplatne rozhodnuté), zohľadňujúc aj obdobia, keď bola vec sťažovateľa na odvolacom súde (ako uvádza sťažovateľ v trvaní 7 mesiacov o podanom odvolaní proti rozsudku a 3 mesiacov pri rozhodovaní o odvolaní proti prerušeniu konania), je podľa názoru ústavného súdu stále v rámci ústavnej akceptovateľnosti. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že vec sťažovateľa sa v čase podania ústavnej sťažnosti

na odvolacom súde nenachádzala (ani aktuálne sa nenachádza), a preto z jeho strany nemohlo dochádzať k porušovaniu označených práv sťažovateľa.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľa, či už zo strany okresného súdu, alebo krajského súdu, ktorá by zodpovedala ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. listiny, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

28. Napokon ústavný súd uzatvára, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby v budúcnosti po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súde novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu